

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

Nos Dilecti omnes in mari hujus mundi procelloso navigamus, multosque labores & calamitates devorare tenemur. Id quod sæpe magnum in nobis efficit mœrorem & perturbationem, ut lamentemur cum Spirituali Sion: Dereliquit me Dominus, & Dominus oblitus est mei, Esa. 49. v. 14.

Verum quando penitius nos circumspicimus, Christus in litore adsistit, & videt quid nobis accidat, scit opera nostra, & ubi habitemus, Apoc. 2. v. 13. numerat fugam nostram, & ponit lachrymas nostras in utrem suum, Psal. 56. vers. 9. & quando momentum iræ præterit, post lachrymationem & fletum exultationem infundit, Tob. 3. v. 23. Etiam si enim affligit, miserebitur secundum multitudinem misericordiarum suarum, non enim excruciat homines ex corde suo, Then. 3. vers. 31.

Hoc solatio semper erigamus nos, si forte in calamitates & adversitates incidamus, expectantes Dominum, nec dubitantes, quin qui laceravit, sanaturus sit nos, & qui percussit, curaturus sit nos, Os. 6. vers. 1.

Præclarum exemplum proponitur nobis in hodierna Pericope, ubi Apostoli inter Scyllam & Charybdin navigant, propter procellam magnam venti, quæ fluctus mittebat in navim, ut jam impleretur, & pene fluctibus operiretur, Christo interea in puppi super cervicali dormiente. Hoc ipsoangebatur ut clamaret alius: Domine, salva nos, perimus! Alius, ut Marcus recenset: Magister non ad te pertinet, quia perimus, Marc. 4. v. 38. Alius: Præceptor perimus, Luc. 8. v. 24. Donec Dominus

somno solutus increpat ventum, & tempestatem aquæ, ubi cessavit, & facta tranquillitas est.

Spectabimus nunc pro instituti ratione

I. Triplicem Querelam.

II. Triplicem Medelam.

III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis.

DE Messia dicitur, quod Pater ejus cœlestis positurus sit manum ejus in mari, & in fluminibus dexteram ejus, Psal. 89. v. 26. quo innuitur, quod & mari imperaturus sit, ejusque tumultuantes undas reprimere possit. Usque huc pervenies, & non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos, Job. 38. v. 11. Psal. 93. v. 3.

Specimen hujus rei edidit in prælecto Evangelio, ubi manum suam miraculosam adeo probavit, ut ab increpatione ejus fluctus quiescere, & ventorum turbines assurgere oportuerit, qui ita sæviebant, ac si naviculam conquassatam submergere velent.

Querela respicit

I. *Fluctuantem naviculam*, in quam Christus cum discipulis suis descendit. Qualis navis fuerit, non diserte exprimitur: attamen circumstantiæ indicant, non onerariam, aut præsidariam fuisse, qualibus hodie uti solent, sed exiguam scapham, qua Dominus mare trajicere voluit.

Hæc idea Ecclesiæ est, quam Deus sibi per ministerium verbi & Sacramentorum è mundi

mundi multitudine colligit, & in peculi-
um eligit, quo aliquot ex illis ad salutem
conferrentur.

Sicuti igitur navigium in anteriori &
posteriori parte acuminatum, in medio ve-
ro laxum & latum est: Ita etiam in Princi-
pio Ecclesia arcta & quasi acuminata fuit,
si spectamus tenuem assensum, quem Chri-
stus habuit, ubi in his terris in servi forma
circumcivit, venit enim in propria & sui
eum non receperunt, Joh. 1. v. 11. Deinde
& quasi in medio laxior & amplior facta
est, & dispersit se per totum orbem ad om-
nem Creaturam, quæ sub Cælo est, Col. 1.
v. 23. Jam vero denuo, variis scæcis & perfec-
utionibus quasi coarctatur, ut non abs re
vocetur, pusillus grex, Luc. 12. v. 32. popu-
lus pauper & egenus, Soph. 3. v. 12. Seda-
ctio enim magna est. Alius dicit, hic est
Christus. Alius ibi est, est in deserto, est in
penetralibus. Idque Pseudo-Propheetæ
tanto fervore & zelo agunt, ut si possibile
foret, & in errorem abducantur electi,
Matth. 24. v. 24.

Navicula non multum quiescit, sed
semper progreditur, quorsum Nauclerus
dirigit, & à vento impellitur. Ita Ecclesia
nulli certo loco adstricta est, sed migrat de
una regione ad aliam, prout à vento ingra-
titudinis & contemptus agitur. Principio
Servator navicula sua appulit in regionibus
orientalibus, ibique aliquamdiu commo-
ratus est. Quia vero tenebras magis dilexe-
runt quam lucem, Joh. 3. v. 19. inde disces-
sit & venit ad Græcos, quorum Aposto-
lus Paulus fuit. Cum hi quoque Evangelii
nausea caperentur, tandem naviculam
suam adduxit in Regionibus occidentales, ad
Romanos, & denique etiam in Germani-

am, ubi adhuc manet. Verum & abhinc a-
vecturum eam esse videtur, quia parum
curatur, sed temporalia æternis præferun-
tur, Luc. 14. v. 18. seqq. Ideo res ipsa postu-
lat, ut cum Discipulis Emaunticis oremus:
Mane nobiscum Domine, quoniam adve-
sperscit, Luc. 24.

Navis habet gubernatorem suum, py-
xidem, vela, malum, remiges, anchoram,
& quæ plura ad navigationem requi-
runtur.

Sic & Ecclesia gubernatorem seu Nau-
clerum suum habet, qui est Christus. Ha-
det pyxidem magneticam, quæ est sacra
Scriptura, malum suum, qui est crux Chri-
sti, & quod nobis ea acquisivit. Habet vela
sua, quæ sunt fides. Remiges sunt sancti
Angeli, ut & fideles Ecclesiæ Doctores &
verbi Præcones, qui omni studio cursum
hujus naviculæ promoveretendunt. An-
chora spes est. Fundamentum in quo an-
chora hæc nititur, est promissio Dei. Ven-
tus, qui naviculam agitat & propellit, est
Spiritus sanctus, & qui se ab eo agi sinunt,
Filii Dei sunt, Rom. 8. 14. Thesauri & bona
quæ in navicula illa vehuntur, sunt gratia
Dei, meritum Christi, remissio peccato-
rum, vita & salus. Portus ad quem naviga-
mus, est Paradisus, insula fortunata, ubi
abundantia gaudiorum cum vultu Dei, &
delectationes in dextera ejus, in æternum,
Psal. 16. v. ult.

Quemadmodum vero navicula in qua
Christus cum Discipulis suis vehebatur,
valde periclitabatur & fluctibus pene ope-
riebatur, ut inter decumanos fluctus vide-
retur sepelienda & submergenda: Sic &
Ecclesia in his terris est misera, tempestate
convulsa, absque omni consolatione, Esa.

54. v. 11. Diabolus enim minus feriat, sed turbines certatim excitat, quibus naviculam hanc quassare satagit. Id non moleste feramus obstupescentes tanquam ad rem peregrinam, 1. Petr. 4. v. 11. Omnes enim, qui pie vivere volunt, in Christo Jesu, persecutionem patientur, 2. Tim. 3. vers. 12. Verum gloria quæ sequetur, erit *δοξα καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν*, 2. Cor. 4. v. 17.

II. *Christi incuriam.* Dormit enim securus, quasi Discipulorum angor nihil ad se attineret. Id adhuc hodie non raro accidit, ut Deus tempore calamitatis abscondat se, & simulet, quasi neque audire neque juvare velit. Hinc clamor & lamentatio: Domine, serva nos, perimus.

Hæc non exigua tentatio est. Verus enim Christianus optimum solatium in Deo repositum habet, 2. Chron. 20. v. 12. hoc vero deficiente, facile conjicere licet, in quantas angustias tum homo conjiciatur, quod & exempla Jobi, c. 7. v. 11. Davidis, Psal. 13. v. 1. seqq. 77. v. 8. seqq. 88. v. 8. Jeremiæ, c. 14. v. 8. seqq. aliorumque satis probant.

Hic vero non tacendum, & à precibus cessandum: sed potius pergendum est, instandum est, ut Christus mandat: Petite, & dabitur vobis, quærite, & invenietis, pulsate & aperietur vobis, Matth. 7. v. 7. Confer, Luc. 18. v. 2.

Dicamus igitur cum Jacobo: Non dimittam te, donec benedixeris mihi, Gen. 32. vers. 26. Josephus initio austerum se fratribus suis exhibebat, tandem cor ejus fraternum ardebat, ut non ultra se cohibere posset, quin se eis manifestaret, Gen. 45. v. 1. seqq.

Ita Deus quandoque nobis quoque austerum vultum ostendit, ut in crudelem mutatus nobis videatur, Job. 30. v. 21. Verum quando non desistimus vociferari, conturbantur viscera ejus, ut miserans misereatur nostrum, Jer. 31. v. 20. Expecta proinde Dominum, viriliter age, & confortetur cor tuum, & expecta Dominum, Psal. 27. v. ult.

Mirabile facit consilium & magnificat sapientiam, Esa. 28. v. ult.

III. *Discipulorum angustiam*, quam ipsi produnt, dicentes: Domine, serva nos, perimus.

Equidem periculosissima res est navigatio, quæ in magnam consternationem conjicit navigantes, præsertim quando sub æstu maris turbulentis aquilonibus modo ad cælos usq; efferuntur, modo ad abyssos usq; dejiciuntur, ut consilii inopes, sicut ebrii fluctuent, Psal. 107. v. 25. Ubi enim navis colliditur, vel submergitur, omnibus pereundum est, ut mireris, inveniri homines, qui tam exiguo ligno committant animas suas, Sap. 14. v. 5. Quod dum recte secum perpendunt discipuli, non temere exclamant: Domine, serva nos perimus.

Nos quoque in hoc mundo, velut in procelloso pelago navigamus, ubi certe multis tempestatibus obnoxii sumus. Abyssus abyssum invocat, ad strepitum canalium DEI, omnes undæ & fluctus ejus super nos transeunt, Psal. 42. v. 8.

Supra nos habemus DEUM iratum, quem quotidie peccatis nostris offendimus, unde movetur, ut turbinem suum é locis occultis emittat, qui vitæ & vocationis naviculam undiquaque impellit, & erran-

errantes circumagit, ut consilii inopes portum invenire nequeamus, Psal. 107. vers. 24.

Circa nos sæviunt Tyranni & persecutores, qui instar immanium balenarum naviculam subvertere, & hiante rictu deglutire satagunt, quia putant, se hoc ipso gratum præstare cultum DEO, Joh. 16. v. 2.

Infra nos habemus Diabolum, magnum illum Leviathan, qui in mari hujus mundi dominatur, & quasi Navarchus est, unde etiam Princeps, Joh. 14. v. 30. & Deus hujus mundi vocatur, 2. Cor. 4. v. 4. Quando igitur tollit te, timent fortes, non moveretur ad lanceam, arma, & lorica, Job. 41. v. 16. seqq.

Ita undiquaque cincti, in magno discrimine versamur, ut non immerito Apostolorum querelam ingeminemus: Domine, serua nos, perimus! sive cum Davide: Salvum me fac Deus, quoniam intraverunt aquæ, usque ad animam meam. Infixus sum in limo profundi, & non est statio. Veni in altitudinem aquarum, & alveus inundatione circumvenit me, Psal. 69. vers. 1. 2.

Verum quando suavissimas illas promissiones recordamur, quos Deus fidelibus suis dedit, certi esse possumus, quamvis fidei & vitæ nostræ navicula labascet, neutiquam tamen eam submersum iri, quia Dominus ei dabit in mari viam, & inter fluctus semitam firmissimam, Sap. 14. v. 4. Fidelis enim est, nec sinit quæquam tentari, supra id quod potest, sed facit cum tentatione evasione, 1. Cor. 10. v. 13. dum in portum veniamus, & feliciter appellamus, in cælesti patria, ubi $\lambda\alpha\lambda\alpha\lambda$

non amplius erit, sed $\gamma\alpha\lambda\omega\nu\ \alpha\iota\omega\nu\ \Theta$, Psal. 16. v. ult.

Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
I. Ex Christi præsentia. Sicut enim cum discipulis in navi fuit, ita nec hodie nos Orphanos relinquet, Joh. 14. v. 18. Quam amice compellat nos? Noli timere, quia redemi te, & vocavi te nomine tuo. Meus es tu. Cum transferis per aquas tecum ero, & flumina non operient te, Esa. 43. v. 12. Psal. 91. v. 15.

Propterea enim ipse conscendit navem, & fluctus iræ divinæ sustinuit, ut tentaretur in omnibus, sicut & nos, & compati possit infirmitatibus nostris, Hebr. 4. v. 15. ideoque animam non despondeamus, quando Tyranni desæviunt, instar venti hujus, ut evertant atque submergant naviculam Christi. Christus submergi & perire nequit. Quomodo nos fluctus ejus sepelirent, qui ab utero ejus portamur? Esa. 46. v. 3. Certe qui nos impugnat & persequitur, ipsum persequitur, Zach. 2. v. 8. & grave erit ei adversus stimulum calcitrare, Act. 9. v. 5.

Quod si igitur hunc Navarchum nobiscum habemus, plane in portu navigamus: Ringat Satanas, aquam & ignem evomat, frustra desæviet, hic enim Immanuel est, Esa. 8. v. 10.

II. Ex Christi Clementia. Non enim Christus discipulos suos ob fidem infirmam abjicit, sed objurgat eos, & hoc ipso in gratiam recipit.

Hoc exemplo confirmemus nos, quando tempore tentationis nos quoque imbecil-